

Jos Scholman BV

is een boeiend aannemingsbedrijf in Grond-, Weg en Waterbouw op zowel het terrein van sport en groen als op het gebied van civiele techniek. In de afgelopen vijftien jaar hebben wij ons breed gespecialiseerd in aanleg en onderhoud van sportvelden. Aan ervaring op dit gebied is binnen deze organisatie geen gebrek. Hierdoor kunnen we ook worden geconsulteerd voor vakkundig denk- en advieswerk. Jos Scholman BV beschikt over specifieke kennis en tevens over gespecialiseerde machines met ervaren machinisten. Dit maakt onze organisatie zo uniek.

Bij Jos Scholman BV werken we met ca. 200 medewerkers in vaste dienst. Ons bedrijf is in het bezit van ISO9001:2000 en VCA** certificaat en beschikt zoals gezegd eveneens over een uitgebreid en modern machinepark met rups- en mobiele kranen, shovels en tractoren.

GESPECIALISEERD IN:

- Natuurgrasvelden
- Kunstgrasvelden
- Golfbanen
- Tennisbanen
- Atletiekaccomodaties

Structuurbaan 30, 3439 MB, Nieuwegein
Telefoon 030- 6044282
Fax 030-6039263
E-mail info@josscholman.nl
Internet www.josscholman.nl

ISO 9002

In de schijnwerpers

Lichthinder bij sportvelden

In de donkere dagen rond kerst sieren verlichte kerstmannen, rendieren met arrenslee en zo nu en dan een den met lampjes erin vele tuinen en woningen. Met deze verlichting wordt sfeer en gezelligheid gecreëerd. Althans dit wordt beoogd. Flickerende kerstmannen en gevels van woningen die van top tot teen zijn verlicht, kunnen een bron van irritatie zijn en tot lichthinder leiden. Vanwege de tijdelijke aard van de verlichting zal er niet snel over worden geklaagd. Omdat deze huiselijke verlichting niet onder het publiekrecht valt, is het indienen van een klacht bij de gemeente vanwege lichthinder weinig zinvol. Kassen, wegen, gebouwen en ook sportvelden en sportcomplexen vallen wél onder het publiekrechtelijke regime, aangezien deze objecten beschouwd kunnen worden als inrichting in de zin van de Wet Milieubeheer. Omwonenden van een sportveld kunnen met klachten over lichthinder wel terecht bij de gemeente.

Auteur: mr. A.T.M. van den Borne

Wanneer u in een zoekmachine op internet, zoals Google, het woord lichthinder intypt, verschijnen er vele treffers op uw scherm. Lichthinder schijnt op basis van dit medium onder een groot deel van de bevolking te leven. Verlichting is de afgelopen decennia een steeds grotere rol gaan spelen in onze maatschappij. Vooral vanwege de 24-uurseconomie en de hierdoor aangepaste levensstijl van de mens is er veel behoefte aan verlichting. Een van de lezers van Fieldmanager stelde mij de volgende vragen: wanneer is er bij sportvelden sprake van

lichthinder en aan welke voorwaarden moet worden voldaan om ervoor te zorgen dat er geen sprake is van lichthinder?

Lichthinder

Wat is lichthinder eigenlijk? Volgens de Nederlandse Stichting Voor Verlichtingskunde (NSVV) is lichthinder als volgt te definiëren: *“Het ten gevolge van een verlichtingsinstallatie ontstaan van ongewenste visuele neveneffecten bij meer dan een nader bepaald percentage van personen buiten de groep van mensen waarvoor*

de verlichtingsinstallatie oorspronkelijk bestemd is.” Concreet en vrij vertaald betekent dit voor de verlichting van sportvelden dat een omwonende geen hinder mag ondervinden van de lichtinstallatie. Een buurtbewoner die in een woning pal naast het sportveld woont en die bij wijze van spreken onder een van de lichtarmaturen leeft, kan veel lichthinder ondervinden.

Wetgeving

Aan welke regels moet worden voldaan om lichthinder te voorkomen of te beperken? In

Nederland bestaan er nog geen specifieke wetten rond lichthinder. Wel zijn er algemene wetten, zoals de Wet Milieubeheer, maar in deze wetten zijn geen concrete eisen opgenomen voor lichthinder. De regels die voor sportvelden van belang zijn, zijn te vinden in het Besluit horeca-, sport- en recreatie-inrichtingen milieubeheer 1998 (het Besluit). Het Besluit is onder meer van toepassing op een inrichting (een sportaccommodatie) waarbij kort gezegd binnen- of buitensport wordt beoefend. Naast

het Besluit kunnen door de gemeente nadere eisen worden gesteld. Dat wil zeggen dat de gemeente bijvoorbeeld maatregelen of voorzieningen kan opleggen om lichthinder te beperken. Het Besluit bevat allerlei voorschriften, onder meer op het gebied van geluid, licht, afvalstoffen en veiligheid. Op grond van het Besluit moet de lichtinstallatie tussen 23.00 uur en 7.00 uur uit zijn én tijdens het gebruik van de lichtinstallatie moet worden voorkomen dat er direct licht in de woningen schijnt. Op basis van

het Besluit moet hinder door directe lichtinstraling in alle gevallen worden voorkomen.

Grenzen aan licht

Betekent dit nu dat er helemaal géén licht mag binnen schijnen in de woningen? Nee, dat niet. Uit de toelichting van het Besluit kan namelijk worden afgeleid dat er alleen bij hinderlijke verlichting sprake is van een overtreding. In de toelichting is vermeld dat verlichting voor een omwonende hinderlijk kan zijn door directe lichtinstraling of door indirecte verlichting. De verlichting moet dus zodanig zijn aangebracht dat licht niet hinderlijk bij de omwonende naar binnen schijnt en dat ook niet de hele tuin van de omwonende wordt verlicht. Daarnaast is in de toelichting van het Besluit verwezen naar een aanbeveling van de commissie Lichthinder van NSVV (de Commissie). De aanbeveling van de commissie is een 'vertaling' van de norm NEN-EN 12193 Licht en Sportverlichting 1999 (de Europese norm). De Europese norm en de aanbeveling zijn geen wetten, maar worden gebruikt als richtlijn bij het vaststellen van grenzen aan verlichting. Tijdens de totstandkoming van het Besluit was de aanbeveling van het NSVV nog niet gerealiseerd, maar in de toelichting is al wel verwezen naar deze aanbeveling. In de aanbeveling, die tot stand is gekomen in 1999, zijn grenswaarden vastgesteld voor verlichting. Deze grenswaarden kunnen worden gehanteerd bij het objectief vaststellen van lichthinder.

De grenswaarden, zoals bedoeld in de aanbeveling, worden gemeten in verticale verlichtingssterkte (lux) op de gevels van nabij gelegen woningen. Volgens de aanbeveling van de Commissie mag bijvoorbeeld tussen zeven uur 's ochtends en elf uur 's avonds de lichtsterkte in een woongebied met straatverlichting maximaal 10 lux zijn, in landelijke woongebieden 5 lux en in natuurgebieden 2 lux. Wanneer deze lichtsterkte overschreden wordt, is er sprake van ontoelaatbare hinder. Indien de sportveldbeheerder zich niet aan het Besluit en de grenswaarden houdt, is er sprake van een overtreding en kan de gemeente handhavend optreden. De gemeente kan dan bestuursdwang toepassen. In zo'n geval kan de gemeente de sportveldbeheerder bijvoorbeeld verbieden gebruik te maken van de verlichtingsinstallatie of in het ergste geval overgaan tot sluiting van het sportveld. Let wel: als een omwonende bij de gemeente klaagt, maar nul op het rekest krijgt, is

het voor hem mogelijk naar de (bestuurs)rechter te stappen. Eventueel kan een omwonende ook een procedure opstarten bij de burgerlijke rechter. De omwonende kan zich in deze procedure op het standpunt stellen dat er onrechtmatig jegens hem is gehandeld.

Aanleg lichtinstallatie

Niet alleen tijdens het bespelen van het sportveld komt de vraag van lichthinder aan de orde. Al tijdens de ontwerpfase zal moeten worden nagedacht over de eisen waaraan de lichtinstallatie moet voldoen. Zo zal er voldaan moeten worden aan de eisen voor het verkrijgen van een vergunning. Daarnaast zullen er vaak in het bestek bepaalde eisen moeten worden gesteld aan de lichtinstallatie, waardoor lichthinder voorkomen of beperkt kan worden. Het is primair de taak van de architect of ontwerper van het sportveld om de juiste lichtinstallatie voor te schrijven. De installatie moet voldoen aan de wettelijke regels zoals deze eerder in dit artikel zijn beschreven. Om er zeker van te zijn dat de lichtinstallatie voldoet aan de eisen die aan verlichting kunnen worden gesteld, is het raadzaam – voor alle zekerheid – de Europese norm en de aanbeveling van de Commissie van de NSVV op te nemen als eis in het bestek of in ieder geval als voorwaarde te stellen voor de installatie. Wanneer de norm van toepassing is, zal de installatie moeten voldoen aan de grenswaarden voor de lichtsterkte zoals bedoeld in de aanbeveling van de Commissie. Een bij de uitvoering betrokken aannemer zal overigens kritisch moeten zijn over de lichtinstallatie. Indien de aannemer voorafgaand aan de opdrachtverstrekking twijfelt over bijvoorbeeld de kwaliteit van de lichtinstallatie, zal hij dit direct aan de opdrachtgever c.q. architect moeten melden of hierover vragen moeten stellen bij de inlichtingenronde. Het is overigens niet de bedoeling dat de aannemer diepgaand onderzoekt of de aangeleverde gegevens van de architect wel kloppen.

Tot slot

Voor degenen die zich bezighouden met de aanleg of het beheer van sportvelden is het raadzaam in een zo vroeg mogelijk stadium na te gaan of de lichtinstallatie en het gebruik daarvan aan de voorwaarden voldoen.

De auteur Anja van den Borne (vandenborne@heijltjes.nl) werkt als advocaat bij Heijltjes Advocaten in Nijmegen en is gespecialiseerd in Bouw- en Aanbestedingsrecht.